

Niemand kijkt om naar lege vitrines

Vitrines, sokkels en ander tentoonstellingsmateriaal staan op grote schaal te verstoffen in museumkelders. Of belanden op de stort. MuseumGoed biedt een alternatief in de vorm van gezamenlijk beheer en hergebruik.

Edo Dijksterhuis
AMSTERDAM

Het Japanmuseum Sieboldhuis had de sloper al gebeld om ze af te voeren. De vitrines waar de afgelopen twaalf jaar de topstukken in stonden, moesten plaatsmaken voor een nieuwe opstelling. Een alternatief voor de stort was er niet. Tom Jaspers – als medeoprichter van MuseumGoed in Amsterdam Noord specialist in het recyclen van tentoonstellingsmateriaal – dacht ze niet zomaar te kunnen verhuren. Te specifiek en technisch ingewikkeld. Dus besloot hij ze ‘in het netwerk te gooien’: foto’s posten op de Facebookpagina van MuseumGoed.

Binnen twee dagen hadden zich vijftien geïnteresseerden gemeld, onder wie Hans van de Bunte, voormalig directielid van het Tropenmuseum. Van de Bunte blaast een 130 jaar oud museum op Borneo nieuw leven in, maar kon in de regio geen geschikte vitrinebouwer vinden. Deze week worden de uitstallkasten door MuseumGoed gedemonteerd en in een zeecontainer gezet. Begin juni zijn ze op het Maleisische eiland. Jaspers: “Die museumdirecteur krijgt nu voor 12.000 euro vitrines voor de deur afgeleverd, die oorspronkelijk een ton kosten.”

Recycling is een relatief nieuw begrip in museum Nederland. Kapitaalvernietiging is de norm, beaamt Jaspers. “Er wordt veel moeite gedaan om iets neer te zetten maar als de tentoonstelling eenmaal voorbij is, maalt niemand er meer om. Veel belandt in kelders en opslagruimtes. Voor elke volgende tentoonstelling wordt opnieuw materiaal en apparatuur aangeschaft.”

Vliegende start

Op jaarbasis gaat zeventig miljoen euro om in de tentoonstellingsbouw, maar de budgetten worden krappier. Waar in het verleden twee à drie ton werd uitgetrokken voor een presentatie, is dat nu nog maar veertig- of vijftigduizend euro. Hergebruik komt dan al snel als alternatief in beeld en dat is precies waar Jaspers, zelf tentoonstellingsbouwer, op inhaakt. Samen met Gijs Kampmeindert en Bart van der Linden richtte hij in 2014 MuseumGoed op. Een telefoontje van het Stedelijk Museum betekende een vliegende start voor het bedrijf: of ze de complete inrichting van de Marcel Wanders-tentoonstelling wilden komen ophalen.

Inmiddels verzamelt MuseumGoed gebruikt tentoonstellingsmateriaal bij meer dan tien grote musea in en rond Amsterdam, waaronder het Amsterdam Museum, Foam en het Museum voor Volkenkunde. Afnemers zijn kleinere presentatieplekken en kunstenaars. Jaspers: “Maar ook Art Europe, het nieuwe veilinghuis in Oost. Die hebben kortdurende tentoonstellingen en dan is een paar vitrines bij ons huren veel makkelijker dan ze kopen en opslaan.”

IO

MuseumGoed zamelt inmiddels in bij meer dan tien grote musea in en rond Amsterdam, waaronder het Amsterdam Museum, Foam en het Museum voor Volkenkunde. FOTO XAM MOUTHAN

Veredelde kringloopwinkel

De ambities van MuseumGoed gaan echter verder dan functioneren als veredelde kringloopwinkel. Jaspers: “Wij streven naar een collectief beheersysteem. Door gezamenlijk te putten uit één voorraad die in één database staat, kun je met veel minder materiaal af. Ik schat dat zo’n twintig procent van het totale materiaal generiek van aard is en makkelijk elders kan worden ingezet. Dat betekent dat je geen tienduizend sokkels nodig hebt, maar dat je voor heel Nederland genoeg hebt aan vijfhonderd stuks.”

Zo’n systeem zou een grote besparing betekenen, niet alleen op de aanschaf van materiaal maar ook in de opslag. En dan is er nog de milieuwinst, die groter is naarmate meer kan worden hergebruikt. Maar Nederlandse ontwerpers denken over het algemeen nog niet in termen van duurzaamheid, zegt Jaspers. “Ze maken dingen die op zo’n manier zijn geconstrueerd dat je ze niet kan meenemen zonder ze te slopen. Ik heb onlangs negen zalen van Naturalis geïnventariseerd die vanwege herinrichting leeg moeten. Een oerwoud aan glas. Daar valt niets van te hergebruiken.”

De enige optie die dan overblijft, is gecontroleerd afvoeren. MuseumGoed werkt in die gevallen samen met De Graaf Afvalbeheer, dat de vitrines reduceert tot recyclebaar glas of bouwmaterial.

Netflix-filosofie

Hoewel de verhuur goed loopt, moet MuseumGoed streng zijn bij het innemen van materiaal om te voorkomen dat de loodsen dichtslibben. “Als een item gedurende een jaar niet van z’n plaats is geweest, moet het weg,” zegt Jaspers. “Dat betekent wel dat ons aanbod meer gestandaardiseerd wordt. Liever bied ik een brede catalogus aan. Maar daar hebben we dan wel de steun van de museumsector voor nodig.”

De jongere generatie wil wel, weet Jaspers. “Daar is de Netflix-filosofie al doorgedrongen. Dat je uitsluitend betaalt voor gebruik in plaats van voor bezit.” De directies die moeten beslissen om voor 1700 euro per jaar premiumlid te worden van MuseumGoed, zijn echter nog niet zo ver. Tot nu toe hebben zich pas drie musea aangemeld. De rest huurt wel spullen, maar kijkt voorlopig de kat uit de boom. “Als de hele museale sector nu in één keer lid zou worden, kunnen we een heel grote loods betalen. Ook de minder gangbare objecten kunnen we dan opslaan. Dat scheelt weer een hoop afval.”

‘Dan heb je geen tienduizend sokkels meer nodig, maar voor heel Nederland genoeg aan vijfhonderd stuks’